

Natančnost izreka in izrečenega

Preseženi človek, najnovejša pesniška zbirka priznanega slovenskega pesnika Milana Dekleve, je temeljito zasledovanje ontoloških zakonitosti jaza, kateremu podleže sodobna evropocentrična zavest. Napetost, s katero obvladuje pesniško naracijo, avtorja pelje na skrajni rob minucioznosti in mu narekuje izbrane misli, besede, stavke, domisljice, aforistične igre in decentralizirano zrenje. Dekleva je po Paničnem človeku naredil svojevrsten preobrat. Skušša se vrniti zapisanemu aktu utelešenega verznege sistema, kodificiranega z natančno izkušnjo in s pridobljenim smislom za plastično navzočnost povedanega.

Recenzent Tomo Virk si je izbral za moto svoje spremne besede z naslovom Nadzorovana tišina Milana Dekleve pomenljiv stavek Reneja Chara: »Ah moč, da vstanemo drugače.« (str. 5) To vstajanje pomeni definicijo racionalnega akta spregatve in obratnosorazmernega bistva. Virk piše: »Pesniška metoda Milana Dekleve se v tej optiki – vsaj kar zadeva njen diskurzivni pomen – kaže kot poetika molka.« (str. 7)

Ko molčimo, molčimo zaradi strasti. Tu je pomembna misel Martina Heideggra: »Jezik je hiša biti.« Tubitnostne kategorije osvobodjene zavesti in preproste skrbi za vsako stvar pripeljejo pesnika na rob molka, zato so izreki nekaj, česar ne moremo sprva in takoj razumeti. Treba jih je obuditi in v tem obujanju preseči ontologijo in njena filozofska dognanja.

Peti izrek namreč pravi: »Misel misli in je hkrati mišljenja. Njena dognanja so bizarna.« (str. 17) Misel, ta čudoviti izvor biti, je vpeta v kratek in jednat zapis ali zaris, odvisno od pesniškega subjekta. Vsekakor pa je treba poudariti svojevrstno disciplino uma, ki človeka vodi h končnemu cilju: v paradoks bivanja, kar daje »nespregledljivo aluzijo na Heideggrovega ‚pastirja biti‘.« Bit je lahko samosvoja, lahko pa jo tudi obvladamo, če ji v zanosu prisluhnemo, ali v miru in kontemplativnem razmišljanju obelodanimo njeno objektivno prezenco.

S tega vidika in še s katerega drugega je Deklevova zbirka Preseženi človek odločujočega pomena za vzhodnjaške miselne paradigme. Nemara je treba absolut sam prepoznati in ga vzeti vase in nase, da bi ga lažje razumeli. Vsekakor gre za svojevrstno natančnost izreka in izrečenega.

Rade Krstič